

Science For A Better Life

Povećanje **kvantiteta**
i kvaliteta u skladu sa
zahtevima tržišta

food chain partnership

Kako je sve počelo

Krompir je veoma značajan usev jer predstavlja jednu od osnovnih životnih namirnica u Srbiji. Iako se krompir gaji gotovo svuda u Srbiji, glavna područja za uzgajanje krompira nalaze se u severnim i zapadnim krajevima zemlje. Proizvodi se na površini od oko 50.000 hektara, uz male varijacije, iz godine u godinu. Krompir se obično sadi u aprilu, a vadi u septembru.

Prvi zahtev tržišta koji proizvođači krompira moraju da ispune je da proizvedu dovoljne količine kako bi se zadovoljile potrebe tržišta. Drugi zahtev je da ostvare neophodan kvalitet u vidu veličine krtola, boje, oblika i čvrstoće. Treće, moraju da obezbede adekvatno skladištenje i pakovanje. Profesionalni i tržišno orijentisani proizvođači krompira moraju poštovati HACCP (Analiza opasnosti i kritične kontrolne tačke) i druge standarde koji zahtevaju adekvatno etiketiranje i mogućnost praćenja čitavog procesa proizvodnje, odnosno sledljivost. Na kraju, jedan od ključnih zahteva za proizvođače krompira jeste da obezbede optimalno korišćenje sredstava za zaštitu bilja i đubriva koja bi garantovala bezbednu proizvodnju zdravog krompira.

Firma Agro-Mobil, koja je uključena u projekat pod nazivom **Partnerstvo u Lancu Hrane** (Food Chain Partnership), nameravala je da stupi u trgovinski odnos sa veleprodajnim lancem u Srbiji, Metro Cash & Carry. U tu svrhu, bilo je neophodno da se proizvodnja krompira unapredi u pogledu kvantiteta i kvaliteta. Obzirom da je u tom momentu Agro-Mobil već imao saradnju sa kompanijom Bayer CropScience, pokrenuli su inicijativu sa predlogom za saradnju u okviru globalnog projekta kompanije Bayer CropScience pod nazivom **Partnerstvo u Lancu Hrane**, a sve u cilju ostvarivanja novopostavljenih ciljeva. Projekat je pokrenut 2009. godine i u potpunosti implementiran 2010.

Šta nameravamo da postignemo

Osnovni cilj svih onih koji su uključeni u ovaj projekat je da proizvedu krompir visokog kvaliteta i da primene tražene standarde kvaliteta kako bi povećali tržišnost i konkurentnost svog krompira za domaće supermarkete, kao i da bi se stekle dodatne mogućnosti za izvoz. Za postizanje ovog cilja defini-sali smo specifične zadatke:

- obezbeđenje stabilne proizvodnje u smislu kvantiteta, odnosno količine;
- zadovoljenje zahteva u pogledu dosledno visokog kvaliteta, zatim u pogledu proizvodnje čvrstih krtola odgovarajućeg oblika, boje i veličine, kao i u pogledu adekvatnog skladištenja i pakovanja; i, naravno, smanjenje nivoa ostataka pesticida u finalnom proizvodu;
- optimizacija programa zaštite krompira;
- unapređenje tehničkog znanja i svesti odgajivača o značaju proizvodnje zdravog i hranljivog krompira;
- obezbeđenje uslova za praćenje celokupnog procesa proizvodnje i porekla krompira, kao i potpune transparentnosti.

Obzirom da je Agro-Mobil već imao implementirane standarde kvaliteta kao što su HACCP i ISO 9001:2001, sledeći prioritet bio je uvođenje IFS standarda, a na zahtev veleprodajnog lanca Metro Cash & Carry.

Ko je uključen u projekat

Agro-Mobil se nalazi u zapadnoj Srbiji, u samom srcu područja gde se krompir najintenzivnije gaji. Posluje po uzoru na kooperative iz razvijenih evropskih zemalja. Firma je osnovana 1992. godine, bavi se proizvodnjom, preradom i plasiranjem na tržište semenskog i merkantilnog krompira. Agro-Mobil ugovara proizvodnju sa oko 60 proizvođača krompira koji čine jezgro firme. Takođe im je omogućeno i da budu uključeni u proces odlučivanja. Agro-Mobil obezbeđuje sirovinu za proizvodnju krompira, pruža tehničku pomoć, vodi računa o skladištenju, čuvanju, preradi, prodaji i marketingu i pruža podršku proizvođačima u nabavci različite poljoprivredne mehanizacije. Osim toga, Agro-Mobil snabdeva proizvođače semenskim krompirom, đubrivima i sredstvima za zaštitu bilja. Agronomi firme Agro-Mobil redovno obilaze useve i pružaju savete na licu mesta. Najvažniji pokretači poslovanja firme Agro-Mobil su sledeći:

- spremnost da prihvate i primene nove tehnologije i rešenja;
- konstantna obuka zaposlenih;
- održiv poslovni pristup u saglasnosti sa standardima kvaliteta, kao i ekološkim i zakonodavnim zahtevima;
- odgovornost prema društvu i lokalnoj zajednici.

METRO GRUPA je, u sektoru svog poslovanja, jedna od najznačajnijih međunarodnih kompanija sa oko 280.000 zaposlenih koji rade u preko 2.100 prodajnih objekata u 33 zemlje Evrope, Afrike i Azije. Metro Cash & Carry je međunarodni lider u samouslužnoj veleprodaji: usmeren prema klijentima, internacionalan i inovativan. Koncept je orijentisan prema pružanju pomoći klijentima da uspešno vode svoje vlastito poslovanje. Metro Cash & Carry, kompanija osnovana 1964. godine u Nemačkoj, brzo se raširila u mnoge zemlje Evrope, Azije i Severne Afrike. Metro Cash & Carry se posebno fokusira na tržišta koja se dinamično šire u Aziji i Istočnoj Evropi, kao i na Srednjem Istoku i u Severnoj Africi. Većina novih poslovnih lokacija nalazi se upravo u tim regionima u razvoju.

Kompanija **Bayer CropScience** je u Srbiji priznata kao vodeća inovativna kompanija i kao partner koji proizvođačima može obezbediti sveobuhvatna rešenja za veliki broj useva putem razvijanja specifičnih programa tretiranja prilagođenih različitim usevima i potrebama, a sve u cilju ostvarivanja visokokvalitetne proizvodnje. Bayer CropScience organizuje savetovanja kao i posebne programe obuke za poljoprivredne proizvođače o bezbednoj i optimalnoj upotrebi sredstava za zaštitu bilja. Osim toga, stručnjaci kompanije Bayer CropScience redovno posećuju proizvođače i pružaju im tehničku podršku i savete.

Integralna rešenja

Projekat **Partnerstvo u Lancu Hrane** podrazumevao je i razvoj i primenu principa integralnih rešenja u zaštiti krompira kako bi se ispunili kvalitativni i kvantitativni zahtevi tržišta. Inače, glavni problem u procesu proizvodnje krompira predstavljala je pojava dve bolesti – plamenjače i crne pegavosti, kao i gotovo nezaobilazna štetočina u ovom usevu, krompirova zlatica. Proizvođači su, takođe, morali da se bore i protiv različitih vrsta korova.

Nakon razgovora i detaljne analize između stručne službe kompanije Bayer CropScience i firme Agro-Mobil, razvijen je i implementiran program zaštite krompira prilagođen specifičnim potrebama njihovih proizvođača. Da bi se problem krompirove zlatice i bolesti držao pod kontrolom, stručnjaci kompanije Bayer CropScience su, između ostalog, predložili primenu sredstava za zaštitu bilja kao što su fungicidi Con-

sento® (za crnu pegavost i plamenjaču) i Infinito® (za plamenjaču), herbicidi Sencor® (za suzbijanje korova) i Basta® (za desikaciju), kao i insekticid Proteus® (za krompirovu zlaticu). Tokom vegetacije praćene su sve aktivnosti u polju kako bi se, u slučaju potrebe, planirani program primene preparata prilagodio stvarnim uslovima na njivi.

Kompanija Bayer CropScience je u saradnji sa firmom Agro-Mobil, organizovala i edukativne programe za proizvođače sa ciljem da ih obuču u pogledu tehnologije gajenja krompira, optimalne i bezbedne upotrebe sredstava za zaštitu bilja, programa efikasnog tretiranja useva i tehnika pravilne primene. Nakon obuke usledili su redovni obilasci proizvodnih parcela od strane stručnjaka firme Agro-Mobil i Bayer CropScience, a koji su tom prilikom proizvođačima davali dalje smernice za proizvodnju i zaštitu krompira.

Šta smo postigli

Zahvaljujući uspešnom sprovođenju projekta **Partnerstvo u Lancu Hrane**, količina i kvalitet proizvedenog krompira bili su u saglasnosti sa zahtevima tržišta. Analize ostataka pesticida potvrdile su da je krompir zdrav i bezbedan i da u potpunosti zadovoljava propise o maksimalno dozvoljenim količinama ostataka (MDK). Stoga je Metro Cash & Carry odlučio da na tržište plasira krompir koji proizvodi firma Agro-Mobil i to pod brendom kompanije Metro Cash & Carry – Horeca. U sezoni 2010/2011. Agro-Mobil je postao najveći dobavljač kompanije Metro u Srbiji isporučivši 1.100 tona krompira – proizvedenog u okviru projekta **Partnerstvo u Lancu Hrane**.

Ključni činioci za uspeh ovog projekta bili su sledeći:

- otvoreni dijalog i diskusija;
- redovna razmena informacija i iskustava;
- kreativna atmosfera za nove ideje i poboljšanja;
- transparentnost;
- uzajamno poverenje.

Projekat je doneo jasnu dodatnu vrednost i za Agro-Mobil i za njihove proizvođače krompira. Osim toga, obezbedivši krompir željenog kvaliteta i u potrebnim količinama, projekat je stvorio dodatnu vrednost za sve ostale interesne grupe u lancu hrane: Metro Cash & Carry, njihove kupce odnosno prodavce na malo i, naravno, za potrošače u Srbiji. Na kraju, uzajamno poverenje svih učesnika u projektu u velikoj meri je ojačano, a to je ključni element za budući uspeh.

Naredni koraci

Na osnovu dosadašnjih uspeha i budućih planova, Agro-Mobil planira dalje unapređenje proizvodnje sa potencijalom da u sezoni 2011/2012. kompaniji Metro Cash & Carry u Srbiji isporuči 1.500 tona krompira.

Potrošači postaju sve svesniji potrebe za zdravom ishranom. Projekat **Partnerstvo u Lancu Hrane** pomaže da se potrošačima obezbede visokokvalitetni sveži proizvodi koji predstavljaju osnovu zdrave ishrane. Međutim, takvi projekti mogu uspeti jedino ako su u njih uključeni svi učesnici u lancu hrane – od proizvođača i prerađivača do izvoznika ili uvoznika, velikih trgovinskih lanaca i trgovaca na malo. Bayer CropScience poseduje globalno iskustvo i stručnost zahvaljujući kojima može kreirati uspešno partnerstvo na svakom nivou.

Bayer CropScience

Kontakti za detaljnije informacije:

Bayer CropScience Srbija
Bayer d.o.o.
Omladinskih brigada 88 b
11070 Novi Beograd
Srbija

Telefon: + 381 11 20 70 253
Telefaks: + 381 11 20 70 261
E-pošta: andrija.lilic@bayer.com

Bayer CropScience AG
Food Chain Management
Alfred-Nobel-Str. 50
40789 Monhajm
Nemačka

Telefon: +49 2173 38 5834
Telefaks: +49 2173 38 3383
E-pošta: foodchainpartnership@bayer.com
Internet: www.foodchainpartnership.com

© 2012 by Bayer CropScience
FCP-12-1558

Agro-Mobil d.o.o. Guča
Vranjica bb
32230 Guča
Srbija

Telefon: + 381 32 855 206
Telefaks: + 381 32 855 648
E-pošta: kostavukicevic@agromobil.com

METRO Cash & Carry d.o.o. Beograd
Autoput za Novi Sad 120
11080 Beograd
Srbija

Telefon: + 381 11 37 77 400
Telefaks: + 381 11 37 77 607
Internet: www.metro.rs